

(กสม. แลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ ครั้งที่ 3/2569)

กสม. ชี้กรณีหน่วยงานออกเอกสาร ส.ป.ก. 4-01 ทับที่ป่าสงวนใน อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี กว่า 40 ปี

กระทบสิทธิในที่ดินทำกินของประชาชน

- ตรวจสอบการขอประทานบัตรเหมืองหิน ในจังหวัดเชียงราย กาญจนบุรี และพัทลุง
ระบุเสี่ยงกระทบสิ่งแวดล้อม แนะบทวนการรับฟังความเห็นและแก้ไขกฎหมายแร่

วันศุกร์ที่ 23 มกราคม 2569 เวลา 10.30 น. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) โดยนายสันต์ ภัยหลิกี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และนายจุมพล ขุนอ่อน รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ ครั้งที่ 3/2569 โดยมีวาระสำคัญดังนี้

1. กสม. ชี้กรณีหน่วยงานออกเอกสาร ส.ป.ก. 4-01 ทับที่ป่าสงวนในพื้นที่ อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี
กว่า 40 ปี กระทบสิทธิในที่ดินทำกินของประชาชน แนะเร่งแก้ปัญหาคความเดือดร้อน

นายสันต์ ภัยหลิกี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เปิดเผยว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ร้องซึ่งเป็นตัวแทนประชาชนบ้านเนินกระถิน หมู่ที่ 1 ตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ระบุว่า ผู้ร้องได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) มาตั้งแต่ปี 2527 แต่ต่อมาปี 2563 มีการสำรวจเพื่อปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบ บรูณาการ มาตราส่วน 1:4000 (One Map) และพบว่าแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติทับซ้อนเขตปฏิรูปที่ดิน ทำให้ประชาชนผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าวได้รับความเดือดร้อนอาจถูกเพิกถอน ส.ป.ก. 4-01 และไม่สามารถใช้ที่ดินเป็นหลักประกันในการขอสินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จึงขอให้ตรวจสอบ

กสม. ได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากทุกฝ่าย หลักกฎหมาย และหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณา 2 ประเด็น ดังนี้ ประเด็นแรก การประกาศแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ ทับซ้อนกับเขตปฏิรูปที่ดิน จากการตรวจสอบปรากฏข้อเท็จจริงว่า เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2507 พื้นที่อำเภอมวกเหล็กถูกประกาศให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ได้แก่ ป่าท่าฤทธิ์ ป่าลำทองกลาง และป่าลำพญากลาง ต่อมาเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2520 ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน และเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2525 มีการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติบางส่วนเพื่อให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน อย่างไรก็ตาม แผนที่ท้ายกฎกระทรวงเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติไม่ได้ครอบคลุมพื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลลำพญากลาง ส่งผลให้พื้นที่พิพาทยังคงมีสถานะเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ต่อมาในปี 2527 ประชาชนในพื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลลำพญากลาง ได้รับเอกสาร ส.ป.ก. 4-01 และได้อยู่อาศัยและทำประโยชน์ในที่ดินอย่างต่อเนื่องโดยมิได้มีการบุกรุกเพิ่มเติม ปัจจุบันพบว่ามีแปลงที่ดิน ส.ป.ก. 4-01 ได้รับผลกระทบจากการทับซ้อนกับเขตป่าสงวนแห่งชาติจำนวน 103 แปลง เนื้อที่รวมกว่า 1,519 ไร่ โดยบางแปลงอยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดินทั้งแปลง และบางแปลงมีพื้นที่ทับซ้อนเพียงบางส่วน

ด้วยเหตุนี้ จังหวัดสระบุรีจึงมีคำสั่งลงวันที่ 10 มิถุนายน 2567 แต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมทับซ้อนกับพื้นที่เป้าหมายที่จะดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายของรัฐบาล จังหวัดสระบุรี โดยมีมติเมื่อเดือนพฤษภาคม 2568 มอบหมายให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระบุรี (ผู้ถูกร้องที่ 1) ร่วมกับกรมป่าไม้นำภาพถ่ายจากสำนักงานที่ดินจังหวัดสระบุรี ตั้งแต่ปี 2495 - 2509 มาซ้อนทับกับพื้นที่ที่มีการออก ส.ป.ก. 4-01 เพื่อประกอบการพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้ เอกสาร ส.ป.ก. 4-01 ของประชาชนยังไม่ถูกเพิกถอน และประชาชนยังสามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินได้ตามสิทธิเดิม

กสม. พิจารณาแล้วเห็นว่า สิทธิในการมีที่อยู่อาศัยที่เพียงพอและสิทธิในการทำกินเพื่อการครองชีพเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน อีกทั้งหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต้องใช้กลไกและอำนาจตามกฎหมายเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากไร้ให้มีที่ดินทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่นใด กรณีนี้แม้ปี 2507 พื้นที่พิพาทจะเคยถูกประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติมาก่อนการเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน แต่ในปี 2527 ผู้ถูกร้องที่ 1 ได้ออกเอกสาร ส.ป.ก. 4-01 ให้แก่ประชาชนพื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลลำพญากลาง ทำให้ประชาชนได้รับสิทธิอยู่อาศัยและทำประโยชน์และใช้สิทธิในที่ดินโดยถูกต้องตามกฎหมายเรื่อยมา แต่ปรากฏว่า เอกสาร ส.ป.ก. 4-01 ที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระบุรี (ผู้ถูกร้องที่ 1) ออกให้ประชาชนเป็นการออก ส.ป.ก. 4-01 นอกเขตปฏิรูปที่ดิน กรณีดังกล่าวเกิดจากความคลาดเคลื่อนของแผนที่ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ 1 และสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 5 (สระบุรี) (ผู้ถูกร้องที่ 2) ใช้มาตราส่วนแผนที่แตกต่างกัน ประกอบกับผู้ถูกร้องทั้งสองไม่ได้ร่วมกันเข้าตรวจสอบสภาพการทำประโยชน์ก่อนออก ส.ป.ก. 4-01 ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงในพื้นที่ทำให้ข้อมูลและแผนที่ไม่ตรงกัน ความผิดพลาดดังกล่าวจึงเกิดขึ้นจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐ แม้เอกสาร ส.ป.ก. 4-01 ยังไม่ถูกเพิกถอนและอยู่ระหว่างการแก้ไขปัญหาคณะทำงานแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนฯ แต่ผลของความผิดพลาดดังกล่าวจะทำให้ผู้ร้องและประชาชนในพื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลลำพญากลาง ไม่ได้รับสิทธิอยู่อาศัยและทำกินในที่ดินที่ตนเคยใช้ประโยชน์มาแต่บรรพบุรุษ จึงรับฟังได้ว่ามีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ประเด็นที่สอง กรณีประชาชนไม่สามารถนำที่ดิน ส.ป.ก. ไปเป็นหลักประกันสินเชื่อกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ประชาชนในพื้นที่ซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้นำที่ดิน ส.ป.ก. เป็นหลักประกันสินเชื่อกับ ธ.ก.ส. แต่ภายหลังพบว่า ที่ดิน ส.ป.ก. ของประชาชนบางรายอยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดินทั้งแปลง หรือบางรายที่ดิน ส.ป.ก. มีเนื้อที่บางส่วนทับซ้อนกับเขตป่าสงวนแห่งชาติ ประชาชนจึงไม่สามารถนำที่ดิน ส.ป.ก. เป็นหลักประกันสินเชื่อได้

กสม. เห็นว่า แม้ ส.ป.ก. 4-01 จะยังไม่ถูกเพิกถอนแต่ผลจากการออก ส.ป.ก. 4-01 นอกเขตปฏิรูปที่ดินทำให้ประชาชน ไม่สามารถนำที่ดิน ส.ป.ก. ขอรับสินเชื่อเพื่อสนับสนุนการประกอบอาชีพจาก ธ.ก.ส. หรือจะต้องหาหลักทรัพย์อื่นมาทดแทน กรณีดังกล่าวจึงถือว่าการกระทำที่กระทบสิทธิของประชาชน และเป็นการละเมิดสิทธิ ทำให้ประชาชนขาดความมั่นคงในการดำรงชีพทั้งของตนเองและครอบครัว จึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2569 จึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะไปยังจังหวัดสระบุรี ให้เร่งรัดคณะทำงานแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนฯ ตรวจสอบภาพถ่ายทางอากาศพื้นที่ที่ออก ส.ป.ก. 4-01 นอกเขตพระราชฐานฤๅกา และเสนอกรมป่าไม้เพื่อเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติบริเวณพิพาท เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในพื้นที่โดยเร็ว

นอกจากนี้ ให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ร่วมกับกรมป่าไม้ ส.ป.ก. และ ธ.ก.ส. จัดทำบันทึกความร่วมมือระหว่าง ธ.ก.ส. กับ ส.ป.ก. เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำที่ดิน ส.ป.ก. 4-01 ที่ปรากฏภายหลังว่าทับซ้อนกับแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติขอรับสิทธิจาก ธ.ก.ส. ได้ระหว่างที่ ส.ป.ก. 4-01 ยังไม่ถูกเพิกถอน

2. กสม. ตรวจสอบการขอประทานบัตรเหมืองหิน 3 แห่ง ในจังหวัดเชียงราย กาญจนบุรี และพัทลุง ซึ่งเสี่ยงเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แนะนำทบทวนการรับฟังความคิดเห็นและแก้ไขกฎหมายแร่

นายจุมล พูนอ่อน รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เปิดเผยว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องราวร้องเรียนจากประชาชนให้ตรวจสอบความไม่เหมาะสมของพื้นที่ขอประทานบัตรเหมืองหินอุตสาหกรรม 3 แห่ง ได้แก่ เหมืองหินแม่จัน จังหวัดเชียงราย ที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งน้ำซับซึมและป่าต้นน้ำ เหมืองหินท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี บนพื้นที่เขาหินน้ำซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน และเหมืองหินตะโหมด จังหวัดพัทลุง ที่แวดล้อมด้วยแหล่งน้ำธรรมชาติและมีพื้นที่อ่อนไหว เช่น มัสยิด โรงพยาบาล และโรงเรียน ในรัศมี 3 กิโลเมตร นอกจากนี้ยังมีประเด็นร้องเรียนให้ตรวจสอบความโปร่งใสของกระบวนการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่นำมาใช้ประกอบการพิจารณาอนุญาตประทานบัตรในทั้ง 3 พื้นที่ดังกล่าวด้วย

กสม. ได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากทุกฝ่าย หลักกฎหมาย และหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2560 มาตรา 19 ประกอบมาตรา 17 กำหนดว่า การอนุญาตให้ทำเหมืองให้พิจารณาอนุญาตได้เฉพาะในพื้นที่ที่แผนแม่บทการบริหารจัดการแร่กำหนดให้เป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง และการจัดทำแผนแม่บทต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมและเปิดเผยข้อมูลให้สาธารณชนทราบเป็นระยะ

จากการตรวจสอบข้อมูลพบว่าเหมืองหินทั้ง 3 แห่งสามารถพิจารณาอนุญาตประทานบัตรได้ตาม พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2560 มาตรา 19 เนื่องจากเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด โดยเหมืองหินแม่จันจัดเป็น การทำเหมืองในที่ดินมีกรรมสิทธิ์จึงถือเป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง ส่วนเหมืองหินท่ามะกาและเหมืองหินตะโหมดนั้นตั้งอยู่ในพื้นที่แหล่งหินตามประกาศของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและได้รับความเห็นชอบก่อนที่พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2560 จะมีผลใช้บังคับ จึงถือว่าอยู่ในเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองตามบทเฉพาะกาล

ในส่วนของผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนนั้น การทำเหมืองหินอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นระบบเหมืองเปิดที่ใช้วัตถุระเบิด ซึ่งเข้าข่ายต้องทำรายงาน EIA โดยกรณีเหมืองหินแม่จันผู้ยื่นคำขอประทานบัตรได้ถอนคำขอไปแล้วเนื่องจากประชาชนในพื้นที่ไม่เห็นด้วยกับการทำเหมือง ขณะที่เหมืองหินท่ามะกาตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าไม้ที่สมบูรณ์ และเหมืองหินตะโหมด อยู่ใกล้แหล่งน้ำสาธารณะ พื้นที่อ่อนไหว และ

ถิ่นที่อยู่อาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์มานิ ในชั้นนี้จึงเห็นว่า เหมืองหินทั้งสองมีความเสี่ยงจะกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิตประชาชน

อย่างไรก็ดี กสม. มีข้อสังเกตว่า แม้พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2560 มาตรา 19 จะอนุญาตให้ทำเหมืองได้เฉพาะพื้นที่เขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง ซึ่งถูกระบุไว้ในแผนที่แนบท้ายแผนแม่บท และมาตรา 17 วรรคสี่ได้กำหนดห้ามทำเหมืองในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตโบราณสถาน เขตพื้นที่ที่มีกฎหมายห้ามการเข้าใช้ประโยชน์โดยเด็ดขาด หรือพื้นที่แหล่งต้นน้ำหรือป่าน้ำซับซึม แต่การกำหนดเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองตามแผนแม่บทฉบับที่ 1 และ 2 เป็นการกำหนดโดยคำนิยามและบทเฉพาะกาล จึงไม่ได้ทบทวนและตรวจสอบพื้นที่แหล่งหินอุตสาหกรรมเดิมว่าอยู่ในพื้นที่ต้องห้ามทำเหมืองหรือไม่ ซึ่งโดยสภาพปกติทั่วไปของแหล่งหินที่อยู่ในภูเขามักพบระบบน้ำใต้ดินที่อาจเชื่อมโยงกับแหล่งต้นน้ำและป่าน้ำซับซึม แต่ในทางปฏิบัติยังไม่มีกำหนดคำนิยามแหล่งต้นน้ำและป่าน้ำซับซึมที่ชัดเจน

สำหรับการจัดรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาคำขอประทานบัตรตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2560 นั้น กสม. พิจารณาว่าสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย (ผู้ร้องที่ 1) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี (ผู้ร้องที่ 2) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพิจิตร (ผู้ร้องที่ 3) และกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (ผู้ร้องที่ 4) เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมาย โดยในกรณีของเหมืองหินแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่าสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงรายได้ดำเนินการจัดรับฟังความคิดเห็นตามขั้นตอนที่ถูกต้อง และผู้ยื่นคำขอได้ถอนประทานบัตรไปแล้วในช่วงปลายปี 2566 จึงไม่ปรากฏว่ามีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

กรณีเหมืองหินท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี แม้สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดจะดำเนินการตามขั้นตอนกฎหมาย แต่การที่ประชาชนกว่า 1,500 คนลงชื่อคัดค้านคำขอประทานบัตรส่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี แต่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ยังคงวินิจฉัยผลการรับฟังความคิดเห็นที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีเสนอ ให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการต่อไป ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าความเห็นของประชาชนไม่ได้ถูกนำมาเชื่อมโยงกับการตัดสินใจของผู้มีอำนาจอย่างแท้จริง ในชั้นนี้จึงรับฟังได้ว่า มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

สำหรับกรณีเหมืองหินตะโหมด จังหวัดพิจิตร พบว่ากระบวนการรับฟังความคิดเห็นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2562 มีกลุ่มชายฉกรรจ์ตั้งด่านสกัดและข่มขู่คุกคามไม่ให้ผู้คัดค้านเข้าร่วมประชุม แต่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพิจิตรและกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กลับสรุปผลว่าไม่มีผู้คัดค้านคำขอประทานบัตร ซึ่งเป็นการรายงานที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง จึงรับฟังได้ว่า มีกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ด้วยเหตุผลข้างต้น กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2569 จึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานผู้ร้องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสรุปได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิด กรณีเหมืองหินท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ให้ตรวจสอบข้อร้องเรียนของประชาชนเกี่ยวกับความไม่โปร่งใสของกระบวนการรับฟังความคิดเห็นและ

ข้อห่วงกังวลของประชาชน โดยเฉพาะประเด็นความเหมาะสมของพื้นที่ขอประทานบัตรซึ่งเป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวร และกรณีเหมืองหินตะโหมด จังหวัดพัทลุง ให้ยกเลิกผลการจัดรับฟังความคิดเห็นของชุมชนตามมาตรา 56 แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2560 เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2562

ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กรณีเหมืองหินท่ามะกา ให้กรมป่าไม้ตรวจสอบสาเหตุที่ไม่อาจประกาศให้ป่าเขาพังครุเป็นป่าสงวนแห่งชาติตามเจตนารมณ์ที่มีการจำแนกเป็นป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2530 และวันที่ 28 ธันวาคม 2536 และให้ประสานกับผู้ถูกร้องที่ 4 เพื่อสำรวจความอุดมสมบูรณ์ของป่าเขาพังครุและทบทวนว่าพื้นที่ดังกล่าวมีความเหมาะสมต่อการกำหนดเป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองต่อไปหรือไม่ ส่วนกรณีเหมืองหินตะโหมด

ให้กรมทรัพยากรธรณีและผู้ถูกร้องที่ 4 ทบทวนความเหมาะสมของแหล่งหินเขาน้อยซึ่งโดยรอบมีแหล่งน้ำสาธารณะที่อาจเป็นแหล่งต้นน้ำหรือป่าน้ำซับซึม มีโครงการเสาไฟฟ้าแรงสูงพาดผ่าน และมีพื้นที่อ่อนไหว ให้กรมทรัพยากรธรณีและผู้ถูกร้องที่ 4 ร่วมกันทบทวนแหล่งหินอุตสาหกรรมที่ได้ประกาศหรือได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำหนดแหล่งหินอุตสาหกรรมก่อนพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2560 ใช้บังคับ และให้นำหลักเกณฑ์การมีส่วนร่วมของประชาชนมาบังคับใช้กับกระบวนการสำรวจและกำหนดเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง

ให้คณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติพิจารณาคำนิยามเกี่ยวกับพื้นที่แหล่งต้นน้ำหรือป่าน้ำซับซึม โดยคำนึงถึงมิติการใช้ประโยชน์ของประชาชนจากลำน้ำสาขาที่เชื่อมโยงกับแหล่งต้นน้ำหรือป่าน้ำซับซึม รวมทั้งแก้ไขปรับปรุงประกาศคณะกรรมการฯ เรื่อง หลักเกณฑ์การมีส่วนร่วมของภาครัฐภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการบริหารจัดการแร่ ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2564 โดยเพิ่มช่องทางและวิธีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการแร่และการจัดทำแผนแม่บท เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบและมีส่วนร่วมบริหารจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นของตนตั้งแต่เริ่มต้น

และให้ผู้ถูกร้องที่ 4 เสนอแก้ไขพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2560 มาตรา 56 และประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนในพื้นที่ที่ขอประทานบัตร โดยการขยายกลุ่มเป้าหมายผู้มีส่วนได้เสียและชุมชนที่ควรได้รับทราบข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นให้ครอบคลุมท้องที่และผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง และให้นำหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UNGPs) และแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนมาปรับใช้ นอกจากนี้ให้ร่วมกับกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (HRDD) แก่ผู้ได้รับอนุญาตประทานบัตรและผู้ยื่นคำขอเพื่อประกอบการขออนุญาตหรือต่ออายุประทานบัตร และในระยะต่อไปให้พัฒนาเป็นเงื่อนไขในการพิจารณาอนุญาต

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

23 มกราคม 2569